

11ch

WO

8436

18. B.S,

8436

Ankieta.

Dr. Benjaro Wiktor.

Urodziłem się dnia 28/XI 1920 r. w m-ku Weremów
pow. lida. W tymże m-ku ukończyłem 3 klasę szkoły powsz.
Radzie moi zajmowali się ziernictwem, ja zaś
pracowałem w warsztacie silnicarskim. Po 6-ciu miesiący^{całkowicie}
praktyce silnicarskiej pracowałem w Betoniarni przy
wyrabie płyt chodnikowych aż do wybuchu wojny.
z Niemcami. Przed wojną tj. od r. 1936 do r. 1938 należałem
do Związku Strzeleckiego gdzie ukończyłem 2 stopień P.W.
W czasie wojny z Niemcami cały związek stale był
przeznaczony do ochrony terenów kopalnych i ich remontu
i chociaż ukrośnienia kolonizatorów na ziemi polskiej
skonyfikowałyśmy ~~cały~~ ochronę terenów i bazy myślał
jak być dostać do armij Polskiej były w niej wrogach
pamięci konwady wydziałem nam pro Niemców.
i kolonizatorów. Czerwona fala kolonizatorów zatała
cała naszą szkodę, wrożeńi stychoi było tylko
stok zebra i ^{przez kolonizatorów} wojennego slany z rykiem bytła
konflikto ^{przez kolonizatorów}wanego) od polskich gospodarzy dla wojaka.
Młodziem miejscowa niemożna nato patniej zarządzą się
organizowane. Wrożeńi zarządzą powstawać fajnie związku

do jednego z których wstąpiłem i ja z prokuratorem wnie-
 ssi do daty aresztowania. Aresztowany zostałem dn 7/VII 40r.
 o godzinie 09⁰⁰. Po przeprowadzeniu rewizji podczas której
 nie stwierdzono odpowiednio mnie do kancelarii
 NKWD gdzie zostałem już 5-ciu rzych kolegiów, do rana
 było nas 2 osoby, O godzinie 5 rano zostałem noszony samolotem
 i odwieziono do więzienia w Lidzie. Dn 21/VII 40r. Przewieziony
 zostałem z Lidzy do Baramuśion. Po upływie miesiąca
 tj dn 21/VIII odwieziony zostałem do więzienia śledczego
 NKWD i od tej chwili rozpoczęły się dla mnie dni pełnej
 ciężkiej i przeklętej służby pod tym adresem
 Wstaaliśmy o 5 rano, na śniadanie dostawaliśmy 600g
 chleba i kawy ale kawy równie zimną które specjalnie
 trzymano na korytarzu a po ostrygnięciu dawano nam
 do celi. Obiad składał się z zupy przeważnie z kruszemiem
 i śmietanką rybą którą dostawaliśmy o godzinie 12⁰⁰
 Kolacja to zupka taka sama iadniczka jak i obiad
 Sławi swój zakamieniczny tw „dobrym” o godzinie 20,00
 przed śniętym była ~~to~~ „prawierka”. Ciasy nie mieliśmy
 nigdy spokojnej. Znak dewianta na korytarzu dawał
 nam do zrozumienia że przyszedł „śledawiciel”. ^{Zapłył się}
 książki na korytarzu i bicia w drzwi ~~to~~ „karceni” w którym

8436

siedział wycieńczony palcami. Niejednokrotnie psychodzieci koleżki
 wspólniej niedzieli z siwiami na ciele i zakorkowaną kuaną
 Takich najwięcej było nad ranem, gdy po całej nocnym
 śledztwie nieprzytomował się do zarzucanego mu przestępstwa
 biło go pięściami po twarzy, kopano nogami a stopy gdy
 i to nie pomagając zdzierano z niego ubranie wigrano
 ręce i nogi i gęstymi piersiami kładli na 24 godzinny
odpoczynek do "Korcewu". Po takim śledztwie każdy
 miał odchorować, bez żadnej pomocy lekarskiej i środków

leczniczych: zapadali na zdrowie i dostawali rozmaitych
 objawów na ciele. Wzrost tęgri niebrakowało, gdy z braku
 miejsca spalił pod na "przerach" i podłoga spałem
 pod przetraniem jak goch spadały normalnie wssy
 których było w takiej ilości że trudna opisać.

Pamiętam na 3ci dzień weszła mnie
 "śledząca" stracha narwet narwy "śledząca"
 morina go zdraru narwa "Katem", gdy się
 nieprzytomni do zarzucanego mi przestępstwa karant
 mi ściągnęci nogi i łynoi jedną nogę drugą tak zły
 stopy były zwarte, ręce tak jak na bocznosci
 Gdy mordercą i nieodpowiadaniem na jego pytania zbliżył się
 domnie wlepił swój w wrzok wermis zgnętnę zębami

i upuść mnie w drugie miejsce milera a gdy i nie niedatem
 odpowiedzi plunął mi w twarz i uderzył pięścią w podbrudę,
 zatoczeniem się i upadłem na ziemię tracąc przytomność.
 Gdy się ocknąłem z amuletem „śledawca” już miałoby
 tylko strażnik stać w drzwiach i karać mi wrócić
 do celi. Była ^{także} godzina 22⁰⁰ stał obok i koleja, czołowi byłam
 głodny jednak i niemyślnie jedzenia leżąc a później się omył-
 obij spoi wody zapamiętałem otem co było. Wypadki takie
 przechodził panie kandy a opisać wszystko to zabrakłoby
 nawet papieru. Po miesięcznym tzw „śledawca” wróciłem
 do szpitala do więzienia i po upływie 5-ciu miesięcy
 zostaje umieszczony z Baranowicz do Mińska na sąd,
 wraz z inną jaski jeneru 21 osób z tyż sprawą
 W ellinisku parę dni śledawca w starym więzieniu
 a potem przesłano mnie do więzienia tzw.
 „Amerykanke”, Tam wręczone mi akt oskarżenia
 który zawierał 20 kart pisma marynowego.
 Na 29/I br. odbył się sąd który trwał około 20 minut
 i o godzinie 1200 ogłoszono wyrok skazujący mnie i
 J. Nohokunskiego oraz W. Wotynia po 8 lat pracy w oborze i 4 lata
 porobawienia praw, a Joanne Stankiewiczównę a na 1 lat

Co do reenty balogiu to nie wiadom jak to miało być
wynikającym z nich was wypracowania -

8436

Po godzinie odurczono nas spowrotem do starego zajazdu
i tam niedzielnym az do dnia 16/II 41r. W tymaz dniu
zrobili nam rewirę i adurčili na stacji. Po zatach-
owaniu ^{do} na wagonie wstrzymalismy po kilogramie chleba
5 katek cukru i wiadro wody na caly wagon jedni
bylo ponad 50 osob. Transport byl bardzo sluby,
kamienio nas bardzo ile, dawano troche suchowoi
si byly natomiast wody bardzo malo, tak ze musielimy
i sciagac sioz z wagonu i jesc ramion wody.
W wagonie sawicey kryminalicu ktorych byla
wielkosc zabrało adna ubrania parabrano tytoni
i lepne obruci. Zechalismy tak pro calen miesiac
siegl wyrazomni najos mietnymi stowami i praktycz-
nie samichkich przelozien i straznikow, az objechalismy
do reki Kozury, tam zabrano nas z wagonow i
kapeli siadal na samochody. Samochodami jechalismy
2 dni i 2 dni nase az przyjechalismy waznietu ty do
Kozru „Wielka Lota”. Po przyjechciu do Kozru przydzielili
nas do kapelni wjezdzac w kapeln bylta bardzo
cisze i malo mozna bylo zarabic. W oborci tym wietnosci
byla pdakow ktory przylyt 10 wozow 41r. W oborci tym
pracowatem po osim godzin na dobe

po wybuchu wojny pomiędzy ruskimi a Niemcami
pracowaliśmy po 12 godz. Oczywiście trudno było
nawet marzyć o jak obim sięgnąć to tylko
tundra i bagno a w dali rozciągają się góry
sejor Uralskich. Pracowaliśmy tam jak niewolnicy
nieudawo wolnych gazet radnej literatury i
jakichkolwiek wiadomości z świata. Po dwóch
miesiącach zastawiono głosnik w naszym
baraku bo i to nam dawało wiadomości bo
nie wiedzieliśmy nic o naszym ojczyźnie
i naszym rządzie. Na pierwszym dniu
do naszych uszy dobiegła wiadomość o
głosniku że rząd polski zawarł umowę
z bolszewikami na mocy której wszyscy
wyśmienoci naradomscy polscy mają być
zwolnieni z obowiązków i że się tworzy Armija
Polska pod jego dowództwem gen. Sikorskiego.
Od tej chwili niemożliwym się okazało
dniu kiedy już naszymi państwami

to „rajskie życie” i wstąpimy w szeregi
Armij Polskiej. Nasz „przyjemniejszy” udział
ze zwolnieniem. zwolniali i pierwszy transport w ilości
250 osób odjechał dopiero po paru tygodniach
po ogłoszeniu amnestji. Ja jednak nie byłem
tym szczęśliwcem i musiałem ^{na swój transport} czekać to było
najgorsze nie tylko dla mnie ale i dla wielu
wielu innych polaków którzy z wyjątkiem
czekali tej chwili żeby się wydostać z ich rąk ijechać
tam gdzie się formuje Armija Polska.
Dnia 13/1/41 r. o godzinie 23⁰⁰ otrzymuje kartę zwolnienia
i narazie jestem wolnym. Po otrzymaniu
dokumentów i rękonośi na drogę wyjściową
„z tak wielce gościnny i miły gospody jak
jść ~~do~~ obóz dla polskich wprawiających na daleki
państwo.”
Podróż do Armij Polskiej była ciężka i długa
władze bolszewickie utrudniały nam przejazd
wygarnianiem z drożkami, spaliliśmy pod gołym niebem

już nie było co do zaledwie 300g chleba mógł
 dostać za kartkę a w ogólnym trzeba było stać całemu
 dzień. W Kirowie zorganizowano ^{cały} transport który
 miał ~~nie~~ wyzyskiwać zamierić na miejscu górnicy
 się organizują K.P. Transport ten jednak
 szedł bardzo ~~nie~~ ^{po} powoli (stał na małych
 stacjach i stał godzinami, dlatego że na takiej
 stacji nie można było mieć dostaw do jedzenia
 a natomiast dwie stacje to przyjeżdżał ~~parobek~~
 rybek. ~~Ujemnie~~ ~~organizacji~~ jednakże w
 transporcie tym było kilka wagonów sonych
 podziem polskich który spierali łagier dostawcy
 jak najbliższy wyższe Polskiego. Po całkowitej or-
 nuj podziem przyjeżdżamy naraz do Biaław
 i tu już widzimy polskich robotników ~~umierających~~
 z wiatkami na wznak i opuszczeni brzo - czerwonymi.
 Za parę godzin odwieź nas do Tocka, tam
 zsiadaliśmy to odwieź pełny wagon i bród ~~z~~ dostaliśmy
 wystrzeżenie i ciepłą strawę.

Henrieta swe pisanie miała przed serżantem
 naszego wojska jak wypracować nas
 z tego łagru i wiedzieć nas ten aż do Polski
 a my ~~o~~ idąc po linii jego rozkazów możemy
 być pewni że w chwale dojdziemy do Ojczyzny

str. Beryszko Wiktor.